



POLITIET

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Politidirektoratet

Deres referanse:
20/258

Vår referanse:
20/16078 - 24

Dato:
29.06.2020

**SVAR FRA POLITIDIREKTORATET - HØRING - NOU 2019:23 - NY
OPPLÆRINGSLOV**

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev av 30.01.2020 med oversendelse av høring av NOU 2019: 23 Ny opplæringslov.

Politidirektoratet har forelagt høringen for Politihøgskolen og samtlige politidistrikter. Vi har mottatt innspill fra Innlandet og Finnmark politidistrikt. Innspillene er delvis innarbeidet i direktoratets høringssvar, samt følger vedlagt i kopi.

Politidirektoratet er generelt positiv til endringene som er foreslått, da det etter vårt syn er et godt steg i riktig retning av å kunne øke den forebyggende innsatsen i grunnskolen og videregående skole. Politidirektoratet påpeker videre at det på generelt grunnlag er viktig at skolen er oppmerksom på behovet for å samarbeide med politiet i deres forebyggende arbeid. Godt samarbeid på tvers av etatene er en forutsetning for vellykket kriminalitetsforebygging. Utover dette har Politidirektoratet i det følgende enkelte merknader til enkelte deler av forslaget.

Kapittel 37.2 Tiltak overfor elevene for å opprettholde ro og orden og avverge skade - Lovforslagets § 12-1.

Politidirektoratet mener at utvalgets ønske om å forebygge og begrense bruken av tvang og andre fysiske inngrep, innføre krav i loven om at skolen skal arbeide forebyggende mot skade og fare, samt sørge for trygghet med minst mulig inngripende tiltak, fremstår som positivt. Tidlig og rask intervensjon er viktig for å snu en uheldig utvikling.

Vi viser til at utviklingen har gått i retning av at flere barn og unge sliter psykisk (Ungdata 2019), og at dette kan føre til høyere risiko for utagering. Det er mange grunner til at barn og unge utagerer i skolehverdagen og god tilrettelegging i skolen kan bidra til å redusere risikoen.

Utvalget foreslår i § 12-1 tiltak overfor elevene for å holde ro og orden og avverge skade. Politidirektoratet er positive til en bestemmelse som presiserer at skolen har en plikt til å arbeide forebyggende. Direktoratet mener imidlertid at det i proposisjonen eller i nærmere

Politidirektoratet

retningslinjer fra Utdanningsdirektoratet bør konkretiseres med eksempler hvilke type forebyggende tiltak som er aktuelle å utføre i hverdagen for å begrense skade og fare.

Videre støtter Politidirektoratet at man gir en hjemmel for fysisk inngripen og er enig i utvalgets begrunnelse. Den foreslåtte strukturen er imidlertid etter vår mening noe uklar. Etter § 12-1 annet ledd første punktum kan de ansatte gripe inn fysisk mot elever dersom det er "nødvendig for å avverje fare for skade på andre personar eller for å avverje vesentleg skade på eigedom". Etter vår vurdering er dette i stor grad en lovfesting av det som ellers vil kunne følge av nødrett og nødverge, samtidig som man også i tredje ledd har vist til nødretts- og nødvergebestemmelsene i straffeloven. Politidirektoratet mener derfor at proposisjonen bør tydeliggjøre forholdet mellom bestemmelsene.

I annet punktum åpnes det videre for tiltak når det er nødvendig for å hindre at man kommer i en slik situasjon, men da begrenset til formålet om å holde ro og orden. Tredje punktum fastslår at det bare kan benyttes "lite inngripende tiltak som å halde eleven fast ei lita stund eller ta eleven ut av fellesrom". Det er etter vår mening ikke åpenbart om tredje punktum bare gjelder tilfeller etter andre punktum, eller også tilfeller etter første punktum. Man kan eventuelt vurdere å la første punktum være et eget ledd. Slik vi forstår utvalgets generelle merknader, er eksemplene i tredje punktum også ment å synliggjøre hva som vil være "lite inngripende tiltak". Politidirektoratet er imidlertid ikke uten videre enig i at dette alltid vil være lite inngripende. Det vil komme an på hvor hardt man holder eleven og på hvilken måte eleven fjernes og hvorfor. All den tid det her er tale om eksempler, og som ikke er uttømmende, bør man vurdere om eksemplene heller bør fremgå av proposisjonen. En annen tilnærming kan etter vår vurdering være å angi disse to tiltakene ikke som eksempler på hva som kan være lite inngripende, men som uttømmende metoder som bare kan skje på nærmere angitte vilkår. Vi mener det er positivt at man begrenser adgangen til å gjøre fysiske inngrep utover nødverge/nødrett til formålet om å holde ro og orden. Samtidig er vi bekymret for at utformingen av bestemmelsen slik den står nå gjør at angivelsen av formålet får større oppmerksomhet av dem som skal gripe inn enn krav til nødvendighet.

Kapittel 36 Skolemiljøet til elevene – Lovforslagets §§ 11-6 og 11-9.

I forlengelsen av det ovennevnte vil vi også bemerke at det er positivt for forebyggingen at det fortsatt skal foreligge adgang til å bringe sak om skolemiljø inn for fylkesmannen og straffansvar ved brudd på reglene om skolemiljø. I den forbindelse har vi merket oss at utvalget har foreslått en videreføring av gjeldende bestemmelser om klagerett, samtidig som man har vist til merknadene i Prop. 57 L 41 (2016-2017). Politidirektoratet vil bemerke at Stortinget i Innst. 302 L (2016-2017) synes å ha forutsatt en snevrere adgang til å avvise klager når eleven ikke lenger går på skolen enn departementet la til grunn, jf. også Sivilombudsmannens uttalelse i sak 2019/561, uten at utvalget har relatert til komitéuttalelsen. Departementets forutsetninger om dette bør klargjøres i proposisjonen, men Politidirektoratet vil påpeke at det i et forebyggingsperspektiv kan være strukturelt uheldig dersom foreldre mister klagerett fordi de velger å ta barn ut av en uholdbar situasjon.

Kapittel 41 Vandelskrav og politiattester - Lovforslagets § 15-7

Politidirektoratet viser til at Finnmark politidistrikt gjennom Politiets enhet for vandelskontroll og politiattester (heretter kalt politiattestkontoret) har ansvaret for utstedelse av politiattester i Norge.

På generelt grunnlag vil vi understreke at et krav om fremleggelse av politiattest på generelt grunnlag ikke er noen garanti for at mindreårige ikke blir utsatt for overgrep eller andre straffbare handlinger. En politiattest vil kun vise om det er opplysninger i norske registre om at vedkommende er straffet for lovbrudd tidligere. En person kan ha begått straffbare handlinger tidligere uten at dette er blitt avdekket av politiet, eller å ha blitt straffet for det, eller aldri ha begått straffbare handlinger før tiltredelse i stilling eller verv. Andre tiltak vil kunne være vel så viktige og effektive som et krav om godkjent politiattest, eksempelvis grundige tilsettingsintervjuer og innhenting av referanser.

Innledningsvis er Politidirektoratet enig med utvalget i at det skal fremgå uttrykkelig at det skal avkreves politiattest av personer som skal ha praksis i skolen og andre tilbud som er omfattet av kravet om politiattest. Dette samsvarer med politiattestkontorets praksis i dag, og Politidirektoratet støtter at det fastsettes en uttrykkelig regel om dette. Vi er videre enig med utvalget i at det bør innføres en hjemmel for politiattest for personer som skal tilsettes i grunnopplæring særskilt organisert for voksne. Som Finnmark politidistrikt påpeker, kan voksenretten inntre allerede fra det året man fyller 16 år, jf. dagens opplæringslov § 2-1 fjerde ledd. En slik hjemmel er i tråd med regelverket for offentlige og private skoler og de samme krav bør stilles for ansatte i alle disse sektorene for å sikre harmoni i regelverket.

Etter dagens opplæringslov § 10-9 er det et obligatorisk krav om fremleggelse av politiattest med tilsvarende innhold som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd for personer som skal tilsettes fast eller midlertidig i grunnskolen, videregående skole, musikk- eller kulturskolen, skolefritidsordningen, for å gi leksehjelp, og i skolelignende aktivitetstilbud. Tilsvarende politiattest kan også avkreves av andre personer som regelmessig oppholder seg på de ovennevnte stedene. Utvalget har foreslått at området for hvilke straffebud som skal anmerkes på en politiattest bør utvides. I tillegg til lovbrudd som skal anmerkes på en barneomsorgsattest i medhold av politiregisterloven § 39, har utvalget foreslått at flere ulike lovbrudd skal anmerkes på en politiattest i ny § 15-7. Det er foreslått at bestemmelsene skal anmerkes i samsvar med tidsbegrensningene for ordinær politiattest, jf. politiregisterloven § 40.

Politidirektoratet er i det vesentlige enig med utvalget i at politiattesten bør omfatte flere lovbrudd enn det som i dag skal fremgå av en barneomsorgsattest. Vi mener imidlertid at gode grunner taler for at de foreslåtte straffebud heller bør innlemmes i politiregisterloven § 39.

Som det også fremgår av utredningen er det ved vurderingen av eventuelle regelverksendringer viktig at man får et mest mulig tydelig og samstemt regelverk. Dette gjelder både hensynet til at bestemmelser i ulike lover harmoniseres med hverandre, samt hensynet til at regelverket skal praktiseres av ulike profesjoner i ulike etater. Finnmark politidistrikt viser til at straffebudene som nå foreslås anmerket i ny opplæringslov, herunder tvang, tvangsekteskap, frihetsberøvelse, trusler og kjønnslemlestelse, også bør omfattes av en barneomsorgsattest i medhold av politiregisterloven § 39 da de samme hensyn gjør seg gjeldende. Det vises til at dette er lovbrudd som oftest vil kunne forekomme i nære relasjoner og ikke sjelden mot barn.

Utvalget bemerker i utredningen av det vil være uheldig om det oppstår en situasjon der en person med merknader på en politiattest til bruk i skolen kan presentere en uplettet politiattest ved tilsetting i barnehage eller en friskole. Sett hen til dette stiller Finnmark politidistrikt spørsmål ved at den foreslåtte hjemmelen kun vil gjelde offentlig grunnskole og videregående opplæring, og ikke på andre arenaer hvor personer har ansvar for mindreårige

og opparbeider seg tillitsforhold over tid, eksempelvis i friskoler, barnehager, barneverninstitusjoner eller i frivillige organisasjoner. Politidirektoratet slutter seg til distriktets betraktninger. Vi kan ikke se noen klar begrunnelse for hvorfor skolesektoren skiller seg såpass fra de nevnte arenaene at det er naturlig å ha ulike regler for hva som skal fremkomme av en politiattest.

Av hensyn til likhet og til formålet bak kravet om politiattest mener Politidirektoratet i tråd med Finnmark politidistrikts innspill at det heller bør igangsettes et arbeid med å endre politiregisterloven § 39 til å omfatte flere lovbrudd, og at opplæringslova deretter viser til denne bestemmelsen, fremfor å foreta endringer i enkelte særlover. En slik ordning vil sikre likebehandling av alle arenaer hvor personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige.

Vi bemerker videre at det fremgår av utredningen at tvangsekteskap etter straffeloven 2005 § 253 skal anmerkes politiattesten. Bestemmelsen fremgår imidlertid ikke av forslaget til ny § 15-7.

Innlandet politidistrikt viser til at det ved vurderingen av hvilke straffebud som skal omfattes av en politiattest må foretas en avveining av ulike behov, særlig hva som oppnår den ønskede effekten. Av denne grunn savner distriktet en nærmere begrunnelse på hvorfor brudd på taushetsplikt og brudd på avvergingsplikt er foreslått inntatt i politiattesten. Også Finnmark politidistrikt stiller spørsmål ved at straffeloven 2005 § 211 om brudd på taushetsplikt for enkelte yrkesgrupper foreslås inntatt i politiattesten. Bestemmelsen omfatter "prester i Den norske kirke, prester eller forstandere i registrerte trossamfunn, advokater, forsvarere i straffesaker, meklingsmenn i ekteskapssaker, og disses hjelpere". Lærere er ikke omfattet av bestemmelsen. Den tilsvarende bestemmelsen i straffeloven 1902 § 144 er ikke tatt med i forslaget. Politidirektoratet er enig med distriktet i at straffeloven § 211 fremstår som lite relevant for vurderingen av skikketheten for personer som skal tilsettes i grunnskole og videregående opplæring. Men dersom departementet kommer til at den er relevant og bør anmerkes på politiattesten, oppfordrer vi til at også overtredelser av straffeloven 1902 § 144 bør anmerkes.

Finnmark politidistrikt vurderer for øvrig at forslaget ikke vil ha merkbare økonomiske eller administrative for politiattestkontoret.

Med hilsen

Kristine Langkaas
Seksjonssjef

Amanda Baann Asdal
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringsinnspill fra Innlandet politidistrikt - NOU 2019_ 23 Ny opplæringslov
Høringsinnspill fra Finnmark politidistrikt

Kopi:

Justis- og

beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep

0030

Oslo



POLITIET

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Innlandet politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
20/16078 - 18Dato:
25.05.2020**Høringsuttalelse - NOU 2019: 23 Ny opplæringslov - Ekstern foreleggelse**

Det vises til deres skriv 21.februar d.å. til Innlandet politidistrikt.

Av skrivet fremgår at bakgrunnen for høringen er et Regjeringsoppnevnt utvalgs oppdrag med å utrede og vurdere behovet for rettslig regulering av grunnskoleopplæringen og den videregående opplæringen.

Høringens kap. 41 omhandler Vandelskrav og politiattester og som er relevant for politiet å uttale seg om.

Av høringens s. 528 fremgår at Utvalget foreslår at dagens regler om politiattest og tilsettingsforhold langt på veg videreføres. Det foreslås samtidig noen mindre endringer.

En har gått gjennom kap. 41 og Utvalgets forslag.

Generelt

Det overordnede hensynet og formålet med det aktuelle regelverket vil hele tiden være å beskytte barn og unge mot alvorlige overgrep, så som seksualforbrytelser, volds – og ransforbrytelser, mv. Og det er på det rene at det de siste år har vært en økning i blant annet seksuallovbrudd mot barn. Det antas også å være relativt store mørketall.

Som det fremgår av høringen er det ved vurderingen av eventuelle regelverksendringer viktig at man får et mest mulig tydelig og samstemt regelverk. Det gjelder bestemmelser i ulike lover og som skal harmonere med hverandre, og regelverket skal praktiseres av ulike profesjoner i ulike etater. Her, som ofte ellers, vil man imidlertid ofte ende opp i juridiske avveininger til syvende og

Innlandet politidistrikt

sist. Derfor er en enig i Utvalgets forslag om å se på språklige og strukturelle endringer i regelverket. Dette kan også gjøre at praktiseringen av regelverket blir mest mulig konsistent og lik.

Behovet for innskjerping og eventuell utvidelse av regelverket må hele tiden veies mot ovennevnte behov (beskytte barn og unge). Her kan erfaringslæring spille inn; hva har vist seg å være et reelt behov?

Samtidig må en ivareta rene rettssikkerhetsbetraktninger, også i forhold til den som omhandles på politiattesten. Ved enhver utvidelse av området som skal med på attesten bør en vurdere hvor går egentlig grensen for hva som skal/bør være med? Dette må skje etter en samlet vurdering.

En vil også tro, selv om det her gjelder et område som alle er enige om å beskytte mest mulig, at det er viktig at man ikke unødig skaper et stort byråkrati. Behovet for eventuelle endringer må her som ofte ellers veies opp mot kapasitet og kostnader.

Fra politiets side er det viktig å bemerke at selv med foreslåtte endringer vil ikke regelverket gi en garanti mot at vedkommende personell ikke har gjort noe straffbart. Dette bemerkes også av Utvalget selv på s. 525. Bestemmelsene om politiattest mv vil, som Utvalget selv nevner, f.eks. aldri kunne erstatte arbeidsgivers egen oppfølging av sine ansatte, på godt og vondt.

En god harmoni i praktiseringen av regelverket tilsier også at f.eks. politiet, når det er hjemmel for det, bruker de til å påstå rettighetstap og/eller kontaktforbud. Det samme gjelder arbeidsgivers adgang til å reise oppsigelsessak der den ansatte gjør seg skyldig i en alvorlig straffbar handling.

Utvalgets forslag

Utvalgets forslag er oppsummert i 5 strekpunkter på s. 528.

En er etter en totalvurdering enig i at dagens regler om politiattest og tilsettingsforbud langt på veg videreføres.

En vil allikevel bemerke at det er viktig at en utvidelse av hvilke straffebud som skal tas med bør vurderes nøye. En tenker i denne sammenheng på den foreslåtte utvidelsen av området til også å gjelde brudd på taushetsplikt og brudd på avvergingsplikten. En savner kanskje en nærmere begrunnelse for forslaget på dette punkt. Det vises i denne sammenheng til våre innledende merknader om at de reelle behov for beskyttelse må ligge til grunn. Et annet spørsmål kan være hvilke rettssikkerhetsbetraktninger som ligger til grunn når en utvider området? I teorien vil det kunne være slik at svært mange lovbrudd (og som ikke er med på en politiattest) kan utgjøre en risiko i forhold til barn og unge. På den annen side er det, slik utvalget også nevner, viktig med god

harmoni mellom f.eks. regelverket for politiattest etter helse- og omsorgstjenesteloven og politiattest for bruk i skolen. Slik en forstår det er det pr. i dag ikke helt harmoni.

En er enig i forslaget om å utvide straffebudene på en politiattest for tilsetting i skolen til også å gjelde tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

En er også enig i Utvalgets forslag om å videreføre regelen om at andre lovbrudd enn seksuallovbrudd mot mindreårige må vurderes konkret.

En tiltrer også forslaget om at området for tilsettingsforbud klargjøres, særlig fordi det pr. dags dato er noe uklart hvor langt tilsettingsforbudet rekker. Jf eksempel nevnt på s. 522. Jf. også det ovenfor nevnte om lik praksis. I det enkelte tilfelle kan dette med lik og konsekvent praksis være ganske avgjørende for å ivareta ovennevnte behov for trygghet i skolen mv.

Behovet for å se på språklige og strukturelle endringer har en kort kommentert ovenfor. Dette er også et av innspillene som har kommet til Utvalget. Jf s. 524.

Etter en samlet vurdering er en enig i Utvalgets forslag.

Med hilsen

Johan Brekke
Politimester

Olav Sørby
Pi/rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.



POLITIET

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Finnmark politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

20/16078 - 21

03.06.2020

Høringssvar til NOU 2019: 23 Ny opplæringslov

Det vises til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet av 30.01.2020 om opplæringsutvalgets utredning NOU 2019:23 Ny opplæringslov. Utvalget har blant annet foreslått noen endringer i reglene for krav om politiattest.

Finnmark politidistrikt har gjennom Politiets enhet for vandelskontroll og politiattester (PAV) ansvaret for utstedelse av politiattester i Norge.

På generelt grunnlag vil vi understreke at et krav om fremleggelse av politiattest ikke er noen garanti for at mindreårige ikke blir utsatt for overgrep eller andre straffbare handlinger. En politiattest vil kun vise om det er opplysninger i norske registre om at vedkommende er straffet for relevante lovbrudd tidligere. En person kan ha begått straffbare handlinger tidligere uten at dette er blitt avdekket av politiet eller å ha blitt straffet for det, eller aldri ha begått straffbare handlinger før tiltredelse i stilling eller verv. Andre tiltak vil kunne være vel så viktige og effektive som et krav om godkjent politiattest, eksempelvis grundige tilsettingsintervjuer og innhenting av referanser.

Vår vurderingPersonkrets

Innledningsvis presiserer vi at vi er enige med utvalget i at det kan avkreves politiattest av personer som skal ha praksis i skolen og andre tilbud som er omfattet av kravet om politiattest. Dette samsvarer med politiattestkontorets praksis i dag, men kan med fordel presiseres i lovteksten.

Når det gjelder personer som skal tilsettes i grunnopplæring særskilt organisert for voksne, jf. opplæringslova kapittel 4 A, så er vi enige med utvalget i at det bør innføres en hjemmel for politiattest for disse. Vi viser til at voksenretten kan inntre allerede fra det året man fyller 16 år, jf. opplæringslova § 2-1 fjerde ledd. En slik hjemmel er i tråd med regelverket for offentlige og private skoler og folkehøgskoler, og de samme hensyn taler for at reglene harmoniseres slik at samme krav stilles for ansatte i alle disse sektorene. Vi viser for øvrig til høring fra Barne- og familiedepartementet av 15.07.2019 hvor en interdepartementell arbeidsgruppe har

Finnmark politidistrikt

Post: Postboks 501, 9917 Kirkenes
E-post: post.finnmark@politiet.no

Tlf: (+47) 78 97 20 00

Org. nr: 984000049
www.politiet.no

foreslått å innføre en tilsvarende hjemmel for personer som skal tilsettes ved skoler som omfattes av voksenopplæringsloven kapittel 4.

Lovbrudd som skal tas med på politiattest

Etter opplæringslova § 10-9 er det et obligatorisk krav om fremleggelse av politiattest med tilsvarende innhold som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd for personer som skal tilsettes fast eller midlertidig i grunnskolen, videregående skole, i musikk- og kulturskolen, i skolefritidsordningen, for å gi leksehjelp, og i skolelignende aktivitetstilbud. Tilsvarende politiattest kan også avkreves av andre personer som regelmessig oppholder seg på de ovennevnte stedene.

Politiregisterloven § 39 oppstiller hvilke lovbrudd som skal anmerkes på politiattest for personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige (barneomsorgsattest):

På politiattest som er begrunnet i formål som nevnt i § 37 første ledd nr. 4 skal det anmerkes om personen er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse av lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, § 200 annet ledd, § 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 203, 204 a, 219, 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231, 233 og 268 jf. 267 og straffeloven §§ 231, 232, 257, 258, 274, 275, 282, 283, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 314, 327 og 328. Overtredelse av lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, § 200 annet ledd, § 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 204 a og 233 og straffeloven §§ 275, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 310, 311, 312 og 314 skal anmerkes i samsvar med § 41 nr. 1. Overtredelse av lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov §§ 162, 203, 219, 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231 og 268 jf. 267 og straffeloven §§ 231, 232, 257, 258, 274, 282, 283, 309, 327 og 328 skal anmerkes i samsvar med § 40.

Det må foreligge særlige grunner for at det i forskrift gitt i medhold av annen lovgivning skal kunne innføres krav om flere eller færre straffebestemmelser enn de som følger av første ledd.

Politattest som er begrunnet i formål som nevnt i § 37 første ledd nr. 5 kan være uttømmende og utvidet, jf. § 41, dersom det følger av annen lovgivning.

Hensikten med bestemmelsen er å skape ensartet praksis på de områdene der det kreves politiattest for personer som har omsorg for eller oppgaver knyttet til barn (personer under 18 år, jf. Ot.prp.nr.108 (2008-2009) s. 313. Bestemmelsen angir hva som skal anmerkes på politiattest for denne personkretsen. Bestemmelsen er ikke i seg selv et grunnlag for utstedelse av politiattest. Hjemmelsgrunnlaget for å kreve politiattest på det enkelte område reguleres fortsatt i spesiallovgivningen, men da slik at det enten vises til politiregisterloven § 39 eller at bestemmelsen gjentas i spesialloven.

Vi bemerker at opplæringslova § 10-9 ble endret i forbindelse med ikrafttredelse av ny politiregisterlov. Det fremgår av høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet av 19.10.2010 om forslag til endringer i opplæringslova og privatskolelova at politiloven § 39 ikke ville bli kommentert nærmere da den hadde vært gjenstand for bred høring i regi av Justisdepartementet (JD). Kunnskapsdepartementet fant imidlertid grunn til å nevne at de "ikke har funnet at det foreligger "særlige grunner" (jfr. politiregisterlovens § 39 annet ledd) som skulle tilsi at færre eller flere straffebestemmelser burde anmerkes på politiattester etter

opplæringslova og privatskolelova enn det som fremgår av politiregisterlovens § 39 første ledd.", jf. høringsnotatet s. 26.

Utvalget har foreslått at området for hvilke straffebud som skal anmerkes på en politiattest bør utvides. I tillegg til lovbrudd som skal anmerkes på en barneomsorgsattest i medhold av politiregisterloven § 39, har utvalget foreslått at følgende lovbrudd skal anmerkes på en politiattest etter opplæringslova § 10-9:

Straffeloven 2005		Straffeloven 1902 / tidligere lovverk
§ 196	Brudd på avvergingsplikt	§ 139
§ 209	Brudd på taushetsplikt	§ 121 første ledd
§ 210	Grovt brudd på taushetsplikt	§ 121 annet ledd
§ 211	Brudd på taushetsplikt for enkelte yrkesgrupper	§ 144 (<i>ikke tatt med i forslaget til ny bestemmelse</i>)
§ 251	Tvang	§ 222 første ledd første punktum og tredje ledd
§ 252	Grov tvang	§ 222 første ledd annet punktum og annet ledd
§ 253 (<i>ikke tatt med i forslaget til ny bestemmelse</i>)	Tvangsekteskap	§ 222 annet ledd
§ 254	Frihetsberøvelse	§ 223 første ledd
§ 255	Grov frihetsberøvelse	§ 223 annet ledd
§ 256	Forbund om grov frihetsberøvelse	§ 223 tredje ledd
§ 263	Trusler	§ 227 første punktum
§ 264	Grove trusler	§ 227 annet punktum
§ 271	Kroppskrenkelse	§ 228 første ledd
§ 272	Grov kroppskrenkelse	§ 228 annet ledd
§ 273	Kroppsskade	§ 229 første straffalternativ
§ 284	Kjønnslemlestelse	Lov om forbud mot kjønnslemlestelse §§ 1 første ledd annet punktum første straffalternativ og 2
§ 285	Grov kjønnslemlestelse	Lov om forbud mot kjønnslemlestelse §§ 1 første ledd annet punktum annet og tredje straffalternativ og 2

Det er foreslått at de ovennevnte bestemmelsene skal anmerkes i samsvar med tidsbegrensningene for ordinær politiattest, jf. politiregisterloven § 40.

Vi er i det vesentlige enige med utvalget i at politiattesten bør omfatte flere lovbrudd enn det som i dag skal fremgå av en barneomsorgsattest, men vi vil oppfordre departementet til å foreta endringer i politiregisterloven § 39 heller enn i enkelte særlover. Vi viser i denne sammenheng til likhetshensyn og formålet med å ha en felles bestemmelse for personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige. Dette prinsippet fremgår klart av forarbeidene til politiregisterloven § 39.

Finnmark politidistrikt har ved flere tilfeller anmodet om at lovgiver endrer politiregisterloven § 39 til å omfatte flere lovbrudd, blant annet i vårt høringssvar til Helse- og

omsorgsdepartementet om krav om politiattest for personell i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Vi er kjent med at de langt fleste reaksjoner i saker om vold mot barn gis etter straffeloven 1902 § 228 og § 229 første straffalternativ, også der § 232 om særdeles skjerpende omstendigheter kommer til anvendelse. Særlig gjelder dette i saker som etterforskes etter § 219 om mishandling i nære relasjoner og der strenge beviskrav gjør at forholdet må nedsubsummeres. Gode grunner taler også for at tvang, tvangsekteskap, frihetsberøvelse, trusler og kjønnslemlestelse bør omfattes av en barneomsorgsattest. Dette er lovbrudd som oftest vil kunne forekomme i nære relasjoner og ikke sjelden mot barn.

Vi bemerker at det fremgår av teksten at tvangsekteskap etter straffeloven 2005 § 253 skal anmerkes attesten, men bestemmelsen fremgår ikke av forslaget til ny § 15-7.

Vi stiller spørsmål ved at straffeloven 2005 § 211 om brudd på taushetsplikt for enkelte yrkesgrupper er foreslått tatt med i politiattesten. Bestemmelsen omfatter *"prester i Den norske kirke, prester eller forstandere i registrerte trossamfunn, advokater, forsvarere i straffesaker, meklingsmenn i ekteskapsaker, og dissers hjelpere"*. Lærere er ikke omfattet av bestemmelsen. Den tilsvarende bestemmelsen i straffeloven 1902 § 144 er ikke tatt med i forslaget. Vi vurderer at bestemmelsen fremstår som lite relevant for vurderingen av skikketheten for personer som skal tilsettes i grunnskole og videregående opplæring. Dersom departementet kommer til at den er relevant og bør anmerkes en barneomsorgsattest, oppfordrer vi til at også overtredelser av straffeloven 1902 § 144 bør anmerkes.

Man kan stille spørsmål ved at den foreslåtte hjemmelen kun vil gjelde offentlig grunnskole og videregående opplæring, og ikke på andre arenaer hvor personer har ansvar for mindreårige og opparbeider seg tillitsforhold over tid, eksempelvis i friskoler, barnehager, barnevernsinstitusjoner eller i frivillige organisasjoner. Vi kan ikke se noen klar begrunnelse for hvorfor skolesektoren skiller seg såpass fra de nevnte arenaene at det er naturlig å ha ulike regler for hva som skal fremkomme av en politiattest. Utvalget har selv bemerket at det vil være uheldig om det oppstår en situasjon der en person med merknader på en politiattest til bruk i skolen kan presentere en uplettet politiattest ved tilsetting i barnehage eller en friskole.

På bakgrunn av det ovennevnte vil vi anmode departementet om å beholde dagens ordning ved at opplæringslova § 10-9 viser til politiregisterloven § 39, og at det heller igangsettes et arbeid med å endre politiregisterloven § 39 til å omfatte flere lovbrudd. En slik ordning vil sikre likebehandling av alle arenaer hvor personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige.

Administrative konsekvenser

Finnmark politidistrikt vurderer at en innføring av ny opplæringslov ikke vil ha merkbare økonomiske eller administrative konsekvenser for politiattestkontoret.

Forslaget til ny § 15-7 innebærer ingen endringer som har konsekvenser for vilkårene for utstedelse av politiattester utover mindre tekniske endringer i saksbehandlingssystemet. Vi antar at en lovendring knyttet til politiattest for personer som skal tilsettes i grunnopplæring særskilt organisert for voksne, jf. ny § 18-5 vil gi en beskjeden økning i antall mottatte søknader per år.

Med hilsen

Ellen Katrine Hætta
Politimester

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler
Christine Nilssen
Seniorrådgiver